

JE TO VŽDY NOVÝ PŘÍBĚH S NOVÝMI INGREDIENCEMI

— říká Dagmar Šubrtová, kurátorka Galerie Makráč —

Výstavou **Jany Vojnárové Silueta a její odstín** (11. 1. - 24. 2. 2017) zahajuje **Galerie Makráč** 45. sezónu výstavní činnosti. Pro každou galerii je největším přínosem a zárukou dalšího rozvoje osobnost, která stane v jejím čele, ať už v pozici manažerské nebo kurátorské, protože ta určí budoucí směřování a osobitost galerie a tedy i její místo na kulturní mapě města. Od r. 2000 působí v Galerii Makráč všestranná umělecká osobnost **MgA. Dagmar Šubrtová**. Vedle vlastní umělecké činnosti se věnuje tematickým projektům, které realizuje jak v Galerii Makráč, tak v rámci bienále Industriální stopy, jehož cílem je propagace technických památek. K hlavním oblastem jejího uměleckého i kurátorského zájmu patří vedle člověka a jeho sociálních vazeb především spirituální rozměr přírody v koexistenci s industriální a postindustriální krajinou. Následující rozhovor představuje Dagmar Šubrtovou především jako kurátorku.

Jak se z umělce – sochaře stane galerista? Byla to náhodná shoda okolností, pokus získat odstup od vlastní tvorby například tím, že se pro změnu budete zabývat uměním někoho jiného? Mohla by to být i touha zkusit něco jiného a věnovat se světu umění i z druhé stránky nebo jednoduše nabídka „pracovní“ příležitosti, kterou by byla škoda odmítnout?

Po studiu v ateliéru sochařství Kurta Gebauera na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze jsem si naplánovala výstavu v Galerii Makráč. V roce 2000 měl galerii na starosti právě prof. Gebauer jako prostor pro studentské a ateliérové výstavy. Sám mi pak možnost připravit další výstavy nabídl. Věděla jsem o zajímavých lidech, kteří by v tomto specifickém prostoru mohli mít samostatnou výstavu a od té doby mám program výstav na starost já... (smích)... Ne, stále mě nepřestalo bavit potkávat se s novými lidmi, mladými umělci a mluvit o věcech, které nás naplňují. Občas přichází skepse, jestli to co dělám, dělám dobře, protože v dnešní době je v Čechách už nová generace absolventů, kteří mají tento obor vystudovaný a plně se mu věnují.

Galerie Makráč letos oslaví 45 let založení, to znamená, že v r. 2000, od kdy ji kurátorsky řídíte vy, měla za sebou 30 let činnosti v oblasti prezentace výtvarného umění. Když se podíváme na výrazné a významné osobnosti, které v ní za tu dobu vystavovaly, a prestiž, jakou galerie měla doma i v zahraničí, můžeme říct, že „jít do toho“ vyžadovalo velký kus odvahy - navázat na tyto úspěchy, udržet kvalitu výstav, případně přijít s vlastním řešením galerijní práce, která bude odpovídat změnám doby i změnám v sa-

motném výtvarném umění, neboť i to se proměňuje neuvěřitelným způsobem. S jakými ambicemi, a také obavami, jste začínala svou kariéru galeristky?

V době, kdy jsem výstavy začala připravovat, měla už většina umělců, jejichž tvorba se v době předlistopadové vymykala tehdejšímu vkusu a spadala pod přísnou kontrolu zákazu vystavování Svazem výtvarných umělců, možnost vystavovat v prestižních českých a zahraničních galeriích. Galerie na Petřínách byla ale vždy tak trochu osvobozená od tíhy této normalizační konfrontace. Nikdo na ni neupíral svou pozornost. Lidé, kteří do galerie dříve chodili, začali spíše navštěvovat jiná místa, obohacená o tvorbu jejich oblíbených a známých umělců. Byl tedy čas na experiment, svobodu a prostor pro tvorbu. Postupem času se samozřejmě vše mění, tedy i můj přístup ke galerii, k její tradici a výběru umělců. Mladí autoři, kteří zde před lety měli svou první samostatnou výstavu, jsou nyní často uznávaní umělci a tuto skutečnost také zmiňují ve svých rozhovorech nebo životopisech. Je to asi pět let, kdy znovu vybízím umělce, kteří zde vystavovali před rokem 1989, k opětovným výstavám v Galerii Makráč a společně s nejmladší generací navazujeme inspirační dialog.

Každá galerie, tedy i Makráč, má svou vlastní atmosféru, kterou v jiných galeri-

ich nenajdete. Co ji způsobuje – poloha ve městě, její architektura, historie a tradice výstav, díla, která se v ní vystavují, lidé, kteří ji navštěvují, nebo ti, kteří ji řídí a vtisknou jí osobitost? A s tím souvisí i další otázka - co se v práci galeristy proměňuje a co je naopak neměnné? Co je v ní nejobtížnější a co jde naopak samo?

To co je neměnné, je prostor galerie a Makráč je velmi dobře promyšlená architektura Karla Pragera. Původně byla uvítací halou s odpočinkovou zónou, kde se zároveň ve vitrínách prezentovaly nejnovější výsledky výzkumu, ale také to vždy byla spojovací a úniková chodba. Tedy pro galerii velmi netypický prostor, který musí být vždy ve výstavách zohledněn. Z toho často plyne výběr umělců a také charakter výstav samotných. Každá galerie, tedy i Makráč, dřívější generací pojmenovaný Makrokoule, má, jak říkáte, svou vlastní atmosféru, kterou v jiných galeriích nenajdete. Způsobuje ji už její zmíněná historie a architektura: objemné, černě natřené nosné sloupy, černé linoleum spojené úzkými bílými pruhy, světle žlutá stěna s původním odstínem barvy navržené architektem. Podlouhlý prostor je z jedné strany plně prosklený a umožňuje komunikaci s přírodou a počasím venku. Myslím si, že divák může být vždy překvapen kombinací specifických prvků galerie a výstav v ní.

Každá realizovaná výstava je výrazným činem. A čin, jak známo, je vnějším projevem myšlenky. Jaká myšlenka tedy předchází každé výstavě, kterou kurátor-sky připravujete?

Někdy požádám o kurátorství někoho jiného, kdo je odborně vzdělán, někdy si autor svého kurátora vybere sám a někdy jsem kurátorem výstavy já, protože tvorbu

autora dobře znám. Je to vždy nový příběh s novými ingrediencemi. Někdy je výstava nainstalována velmi rychle, jindy ji předchází zajímavá doba výměny názorů, kdy se promění celá koncepce výstavy. Je to dobrodružství a také i jeden z důvodů, proč umělci vystavují. Navštěvník už pak o tomto procesu vědět nic nemusí, jen přijímá výslednou kompozici a vztahy výstavy.

Co je rozhodující pro úspěch galerie v obtížném konkurenčním prostředí – peníze, kontakty nebo kvalitní management umění? Bohužel, ne vždy je kvalita „zárukou“ přežití galerie ...

Galerie Makráč, výstavní síň Ústavu makromolekulární chemie AV ČR v.v.i., je na akademické půdě, a to je její „pro a proti“. Vždy byla tak trochu stranou velkého veřejného zájmu, ale také je zde cítit velká míra svobody a to bylo rozhodující hlavně před rokem 1989. Lidé, kteří na výstavy do galerie chodí, jsou seznámeni s tím, kam jdou, kolemjdoucí by v takovéto státní instituci přece jen galerii nečekali. S propagací nám pomáhá Akademie věd na svém webovém rozhraní a Praha 6 na svém informačním serveru. Galerie je součástí Artmapy, je přístupná v databázích pražských výstav. Kolemjdoucí se o programu a její historii můžou dočíst cestou do Hvězdy. Je na každém, kdo se rozhodne do galerie vstoupit. Vstup je zdarma.

Proměnila galerijní a kurátorská práce váš pohled na vlastní autorskou tvorbu nebo umění vůbec? Kterou zkušenost po těch 16 letech považujete pro sebe za nejcennější?

Nevím, nedokážu to posoudit ani po tak dlouhé době. Samozřejmě si v okamžiku setkání s umělcem a jeho pracemi ověřuji,

kde je mé místo, kam směřuje má tvorba. V době, kdy jsem působila jako asistentka v ateliéru sochařství, byla konfrontace každodenní, nyní je to minimálně jednou za měsíc (smích) ...

Jedna známá pražská galeristka kdysi prohlásila, že by si přála zažít dobu, kdy by umění nemuselo zápasit o život. Zápas o existenci je ale siamským dvojčtem umění a kultury od samého začátku. Myslíte, že na tom dnešní doba relativního blahobytu něco změnila?

Budu také citovat. Jedna má kolegyně kunsthistorička poznamenala během mého působení v galerii Mayrau v Kladně v bývalém dole na černé uhlí: „Bývalí horníci a umělci jsou oba *outsideri* tohoto světa, bratři z donucení, kteří k sobě nalézají nečekané cesty. Snaží se vzájemně si porozumět. Umělci jsou vděční za toto tvůrčí prostředí a bývalí horníci vidí, jak důl přechází od jednoho majitele k druhému, a bojí se, aby je raný kapitalismus nesežral.“ Co dodat. Umělci vždy měli možnost ukázat na některé společenské změny a jejich díla nabízejí reflexi otázek, na něž společnost hledá odpovědi. V současné době jsou důležité otázky antropocénu, které umělce nutí řešit vztah života a prostoru, životního prostředí a ekologické odpovědnosti. Ale protože se nám všem daří relativně dobře, málokdo se chce zrovna nyní uskromňovat. Umění, pokud se nestalo prostředkem k zaplňování prázdnoty a předvádění luxusu, bylo a asi vždy bude na okraji. Do budoucna bude pro umění i společnost důležitá hlavně vzájemná úcta, spolupráce, sdílení, participace a vnitřní klid.

(red)

MgA. Dagmar Šubrtová (*1973) pochází ze severočeského Duchcova. Vystudovala Střední uměleckopřemyslovou školu v Kamenickém Šenově a Střední grafickou školu Václava Hollara v Praze (ateliér designu). Výtvarný institut Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem absolvovala v ateliéru skla. Šíří jejího vzdělání a uměleckého směřování dotvořilo studium sochařství v ateliéru prof. Kurta Gebauera (1994-2000) na VŠUP v Praze, v němž v letech 2003-2013 působila jako odborná asistentka. Ze zahraničních stáží je třeba zmínit ještě studium na Makslas akademijas Latvija v Rize v Lotyšsku (1999).

Své vidění světa ztvárňuje prostřednictvím soch a objektů, instalací, fotografie a dalších výtvarných médií. Propojuje výtvarnou ideu díla s technikou a s klasickými i neobvyklými materiály nalezenými v přírodě. Klade důraz na funkci díla a jeho komunikaci s okolím, jež vypovídá o hledání neviditelných procesů a změn, které nakonec určují jeho pravý význam a smysl. V další rovině jsou práce **Dagmar Šubrtové** originální syntézou moderních technologií, archaických symbolů a osobní mytologie. Realizovala desítky samostatných i skupinových výstav v ČR i v zahraničí a to nejen v prostorách galerií, zahrad a městských parků, ale také v prostředí industriálních budov a areálů (továrna na výrobu klavírů, nákladové nádraží Žižkov, důl Mayrau, areál Poldi Kladno).

Unikátní pracovní, sociální a uměleckou zkušeností bylo její působení v pozici kurátorky galerie Hornického skanzenu v bývalém dole Mayrau ve Vinařicích u Kladna v letech 2002–2010. V Galerii Makráč je kurátorkou od roku 2000.